СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

СЪЮЗ НА УЧЕНИТЕ В БЪЛГАРИЯ – КЛОН СВИЩОВ

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА
КОНФЕРЕНЦИЯ

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ – 30 ГОДИНИ СЛЕД НАЧАЛОТО НА ПРОМЕНИТЕ

Свищов, 22 ноември 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 75 години от създаването на Съюза на учените в България

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2020

ПРОГРАМЕН КОМИТЕТ

Доц. д-р Иван Марчевски – Ректор на СА „Д. А. Ценов“ - Свищов
Проф. д.б.н. Диана Петкова – Председател на Съюза на учените в България
Доц. д-р Тодор Кръстевич – Зам. ректор „Научноизследователска и проектна дейност“ на СА „Д. А. Ценов“
Доц. д-р Красимира Славева – Председател СУБ – клон Свищов

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

Проф. д-р Атанас Атанасов
Доц. д-р Христо Сирашки
Доц. д-р Пепа Стойкова
Гл. ас. д-р Зоя Иванова
Гл. ас. д-р Любка Илиева

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ

Председател:
Проф. д-р Атанас Атанасов
Членове:
Проф. д-р Поля Ангелова
Проф. д-р Маргарита Богданова
Доц. д-р Красимира Славева
Доц. д-р Христо Сирашки

НАУЧНИ СЕКРЕТАРИ
Гл. ас. д-р Зоя Иванова
Гл. ас. д-р Любка Илиева

Публикуваните материали са рецензирани. Авторите носят отговорност за съдържанието на материалите, изразените мнения, използваните данни, цитираните източници и езиковото оформление на текстовете.

ISBN 978-954-23-1815-6

СЪДЪРЖАНИЕ

ИКОНОМИКС, ФИНАНСИ, ЗАСТРАХОВАНЕ, СОЦИАЛНО ДЕЛО

Напълно автоматизирания луксозен комунизъм – опит за подмяна на идеологията с технология
Проф. д.н. Борислав Борисов, докт. Дмитрий Лем 7

Бюджетно осигуряване на националната сигурност – състояние и тенденции за периода 2010 – 2019 г.
Проф. д-р Андрей Захариев, ас. д-р Стефан Станимиров, докт. Русалин Русалинов.....18

За информационното общество в България – 30 години след началото на промените
Проф. д-р Йордан Василев 27

Човешките ресурси в здравеопазването (2009-2019 г.)
Доц. д-р Анастасия Марчева, гл. ас. Милена Владимирова.....35

Реформата в българското данъчно облагане и икономиката в сянка
Доц. д-р Валентин Милинов 43

Надзор върху застрахователната дейност в България в контекста на защитата на интересите на застрахованите
Доц. д-р Венцислав Василев 51

Българската икономика преди и след 30 години: източници на растежа
Доц. д-р Вера Пиримова 58

Глобализацията на съвременната икономика и мястото на България в нея
Доц. д-р Людмил Несторов 67

Осигурително-технически аспекти на взаимовръзката „вход – изход“ през призмата на адекватността и еквивалентността на пенсионноосигурителната система в България
Доц. д-р Пламен Йорданов, докт. Жанета Ангелова 76

Застраховането като възможност за осигуряване на допълнителен доход на хората в надработоспособна възраст
Доц. д-р Румен Ерусалимов 84

Конвергенция на финанси и застраховане в България –
проявления, тенденции, възможности
Доц. д-р Стоян Проданов.....93

Анализ на показателите за капиталова адекватност на банките
в България през периода 2007 – 2018 г.
Гл. ас. д-р Аглика Кънева 102

Еволюция на държавния надзор върху застрахователната
дейност в България
Гл. ас. д-р Анелия Панева 113

30 години пазарна икономика в България: ефекти върху заетостта
Гл. ас. д-р Елка Сярова.....121

Оценка състоянието на задлъжнялостта в подсектор
„Местно самоуправление“
Гл. ас. д-р Петко Ангелов, докт. Силвия Заркова.....129

Развитие и усъвършенстване на институционалната структура
на пазара на труда в България
Гл. ас. д-р Таня Илиева 137

Пъзел с изменчивостта – методология за тестване на БФБ
Гл. ас. д-р Цвета н Павлов 144

Осигуряване в Универсален пенсионен фонд – състояние
и възможности
Ас. д-р Йордан Йорданов.....153

Инвестирането във ВЕЦ като важен възобновяем енергиен източник
в България
Ас. д-р Стефан Станимиров, докт. Мирослав Костадинов.....161

Мястото на преките чуждестранни инвестиции
в българската икономика
Ас. Елица Петкова.....168

Парите – начален и краен стимулатор и ограничител на банковото
външнотърговско посредничество (Финансово-правни аспекти)
Ас. Игнат Папазов 177

Стрес тестовете на българската банкова система в контекста
на регулаторните изисквания на Базел III
Докт. Беатрис Любенова 184

Инвестиционните банки и ипотечните облигации
Докт. Борислав Киров 196

Презастраховането като инструмент за управление на риска
Докт. Вахан Бохосян 205

Отражение на петролните ценови шокове върху световната
икономика
Докт. Даниел Тунчев 211

Българският модел на системата „бонус-малус" и поредното
предизвикателство пред застрахователните компании
Докт. Михаела Монова 220

Проблеми и предизвикателства пред холдинговите дружества
в България
Докт. Теодора Цветкова 228

СЧЕТОВОДСТВО, КОНТРОЛ, АНАЛИЗ, СТАТИСТИКА

Същност и възможности за счетоводно отчитане
на специализираните пенсионни резерви в пенсионноосигурителните
дружества
Проф. д-р Атанас Атанасов 239

Съвременната агростатистика в България – началото
Проф. д-р Поля Ангелова 247

Стандартизация на счетоводството в предприятията от публичния
сектор в Република България
Доц. д-р Венцислав Вечев 255

Значими изменения в счетоводството в резултат на настъпилите
социално-икономически промени през последните 30 години
Доц. д-р Галина Чиприянова 261

Структурните промени в българската икономика и влиянието им
върху външната търговия и икономическия растеж
Доц. д-р Красимира Славева 270

Първи период в развитието на статистическия анализ
на „Отдалечени наблюдения“ ("OUTLIERS")
Доц. д-р Любомир Иванов **281**

Оценка на достъпа до интернет в дейността на предприятията
Доц. д-р Маргарита Шопова **288**

Стопански счетоводен анализ на ефективността и финансовата
стабилност на предприятието
Доц. д-р Марко Тимчев **296**

Правни аспекти на трансферното ценообразуване при данъчно
облагане в Р България
Доц. д-р Пенко Димитров **305**

Дуално или триално обучение по контролни дисциплини във висшето
образование – проблеми и предимства
Доц. д-р Пепа Стойкова **313**

Сравнителен анализ на финансирането на висшето образование
в страните от Европейския съюз
Доц. д-р Пламен Петков **324**

Предизвикателства пред одиторите в контекста на разширеното
докладване
Доц. д-р Силвия Костова **333**

Оценката на риска при извадковото изучаване в одита
Доц. д-р Стела Касабова **341**

Развитие на контрола върху акцизите през последните 30 години
Гл. ас. д-р Жельо Желев **347**

Мрежов модел за пътуване в България с БДЖ при планиране
на маршрут за пътуване с прикачване
Гл. ас. д-р Миглена Иванова **355**

Счетоводната професия в перспектива – умения и компетенции
Гл. ас. д-р Радосвета Кръстева-Христова **364**

Оценка на икономическото сближаване между областите в България
Гл. ас. д-р Тихомир Върбанов **371**

Проблеми при прилагането на разширения критерий на Дики-Фулър
Ас. д-р Евгени Овчинников 379

МЕНИДЖМЪНТ, МАРКЕТИНГ, МЕЖДУНАРОДНИ ОТНОШЕНИЯ ПЛАНИРАНЕ, ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

Comparative Analysis of the Competitiveness of the Balkan Countries
Prof., PhD Lyubcho Varamezov.....387

Lean Management във висшето образование
Проф. д-р Маргарита Богданова 394

Стратегическият маркетингов мениджмънт – перспектива
за развитие на туристическите бизнес организации в България
Доц. д-р Ваня Григорова 403

Приложение на Big Data анализа за защита на информацията
Доц. д-р Веселин Попов, доц. д-р Петя Емилова 411

Проблемът с текучеството на персонала в българските предприятия
Доц. д-р Галина Захариева, докт. Дритон Сюлча.....419

Управление на преживяванията на персонала – фактор
за организационно развитие
Доц. д-р Ирена Емилова, гл. ас. д-р Милен Динков.....427

Подобряване на отрасловата свързаност чрез изграждане
на железопътния участък по коридор № 9
Доц. д-р Камен Петров, докт. Радослав Костев 436

Потенциал на индустриалния интернет за нещата за подобряване
на производствените процеси
Доц. д-р Наталия Маринова 445

Професионалното обучение и особености на системата
за професионално образование и обучение
Доц. д-р Христо Сирашки 453

Повишаване качеството на обслужване на клиенти чрез въвеждане
на нови технологии в търговията
Гл. ас. д-р Венцислава Минкова.....465

Предимства на гъвкавото управление на проекти и въздействието върху проектния риск
Гл. ас. д-р Евелина Парашкевова.....473

Социално-икономически промени - управленски аспекти
Гл. ас. д-р Елена Йорданова 481

Приложение на web 2.0 технологиите за споделяне на научни изследвания, ресурси и резултати
Гл. ас. д-р Кремена Маринова-Костова.....487

Съвременни предизвикателства пред управлението на регионалното развитие в Република България
Гл. ас. д-р Методи Иванов.....495

Маркетингови комуникации на българския бизнес в дигитална среда
Гл. ас. д-р Мирослава Ценкова 502

Местното самоуправление в България – някои основни постановки
Гл. ас. д-р Юлиян Господинов 510

Степен на интегрираност на приоритетите за интелигентна специализация в плановите документи
Ас. д-р Мариела Стоянова 518

Концепция за многостепенно управление: възникване, развитие, перспективи
Докт. Димитрина Проданова.....524

Развитие на електронната търговия в България през последните 30 години
Докт. Михаела Маркова.....533

ИКОНОМИКА НА ОТРАСЛИТЕ

Устойчивост в развитието на туризма в националната бизнес среда
Проф. д.ик.н. Таня Горчева 543

Българската индустрия – тридесет години по-късно
Проф. д-р Анета Денева.....551

Подпомагане на доходите на производителите от аграрния сектор
Доц. д-р Виолета Блажева 560

Съвременни измерения на управлението на талантите
Доц. д-р Искра Пантелеева 566

Значение на инфраструктурните коридори за регионалното икономическо развитие на България
Доц. д-р Камен Петров 574

Изследване на възможностите за развитие на туристическа дестинация „Свищов“
Доц. д-р Любка Илиева 583

Градско земеделие – алтернатива или необходимост
Доц. д-р Марина Николова 592

Теоретико-приложни аспекти на мърчандайзинга в българската търговска практика
Доц. д-р Петранка Мидова 603

Туристическите агенти, резервационните услуги на туроператорите и свързаните с тях дейности в България 30 години след началото на промените
Доц. д-р Петя Иванова 611

Изследване необходимостта от придобиване на търговски умения по женско предприемачество
Доц. д-р Светослав Илийчовски, доц. д-р Теодора Филипова 618

Бизнес среда и предприемаческа дейност на българските пивоварни предприятия
Доц. д-р Сергей Найденов 626

Атрибутивно анализиране на асортиментното разнообразие в точките на продажби
Доц. д-р Симеонка Петрова 634

Периодът на прехода – 30 години растеж на регионалните дисбаланси
Доц. д-р Тихомир Личев 642

Социална работа и социално предприемачество
Гл. ас. д-р Ваня Ганева 652

Анализ на сезонността в търговията
Гл. ас. д-р Венцислав Перков 660

Разкриване на нефинансова информация от големите български държавни предприятия
Гл. ас. д-р Емил Николов 667

Подходи за управление на риска в търговските предприятия
Гл. ас. д-р Зоя Иванова 676

Проблеми и предизвикателства пред развитието на туризма в България
Гл. ас. д-р Любомира Тодорова 684

Развитие на туристическа дестинация България като част от интернационалния туристически пазар
Гл. ас. д-р Павлин Павлов 690

Анализ на предприемаческите нагласи в България
Ас. д-р Ивайло Костов 698

Устойчиво развитие на българската индустрия
Докт. Айтен Сабри 706

Значение на пътната инфраструктура като фактор за подобряване състоянието на горскостопанските предприятия
Докт. Руслан Коларов 714

Анализ на възможни решения за преодоляване на височинните ограничения и ограниченията в газенето през канала море-езеро за по-големи плавателни съдове създавани от Аспарухов мост
Инж. Дойчин Ников, Красимира Вангелова 722

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ – 30 ГОДИНИ СЛЕД НАЧАЛОТО НА ПРОМЕНИТЕ

Свищов, 22 ноември 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 75 години от създаването на Съюза на учените в България

ISBN 978-954-23-1815-6

Издателство и печат: Академично издателство „Ценов”
Свищов, ул. Градево № 24

740

УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ИНДУСТРИЯ

Айтен Сабри
СА „Д. А. Ценов“ – Свищов
Aiten.sabri@yahoo.com

Резюме: *Дългият път към постигането на устойчивост започва от малките стъпки на всички равнища. Еволюцията на концепцията за устойчиво развитие и стъпките, предприети в тази посока показват, че от началото на 90-те години тя придобива голяма популярност и навлиза във всички сфери от живота на различни териториални равнища - от глобално до регионално.*

Докладът има за цел да наблегне на аспектите на устойчивото развитие на българската индустрия. В продължение на много години в нея притича траен процес на преструктуриране, при които едни отрасли се развиват с бързи темпове и увеличават дела си в икономиката, а други – се свиват и намаляват тежестта си. В доклада са изследвани отделните отрасни на индустрията и тяхното развитие в дългосрочна перспектива. Анализиран е периода от прехода до днес и са откроени основните индикатори за устойчиво развитие на индустриалното производство.

Ключови думи*: Индекс на индустриалното производство, устойчиво развитие, икономика и финанси, индустрии.*

JEL: *D50,D58,O1,O14.*

SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE BULGARIAN INDUSTRY

Ayten Sabri
D. A. Tsenov Academy of Economic – Svishtov
ayten.sabri@yahoo.com.

Abstract: *This publication analyzes the opportunities for developing competitive manufacturing industries of Bulgarian environmental conditions changing dynamic self. It made a comparative analysis for different industrial sectors to identify trends in development and opportunities to develop production activities. Different methods are used for current statistical analysis and available information analysis. Leading private sector in development The Bulgarian economy was determined. In addition, a comparative analysis is done and done different industrial classifications. Industrial production in some sectors has created index. Results indicate that the production of the Bulgarian industry realized In the said period, the company is increasing. This, sustainable*

development and internal and search for suitable opportunities where they can compete in foreign markets is a cause.

Key words: *Industrial production index, Sustainable development, Economy and Finance, Industries.*

JEL: *D50,D58,O1,O14.*

* * *

Дългият път към постигането на устойчивост започва от малките стъпки на всички равнища. Еволюцията на концепцията за устойчиво развитие и стъпките, предприети в тази посока показват, че от началото на 90-те години тя придобива голяма популярност и навлиза във всички сфери от живота на различни териториални равнища - от глобално до регионално.

Докладът има за цел да наблегне на аспектите на устойчивото развитие на българската индустрия в периода от 1989 г. до наши дни. В продължение на много години в нея протича траен процес на преструктуриране и неустойчиво развитие, при които едни отрасли се развиват с бързи темпове и увеличават дела си в икономиката, а други – се свиват и намаляват тежестта си. В доклада е анализиран е периода от 1989 г. до наши дни и са откроени основните индикатори за устойчиво развитие на индустриалното производство.

* * *

Характеристики, концепции, измерване и показатели на устойчивото развитие

В своя доклад, публикуван пред 1989 г. Комисията Брундланд определя устойчивото развитие като развитие, което "отговаря на потребностите на сегашното, без да пречи на способността на бъдещето поколение да задоволява своите потребности". Устойчивото развитие е дългосрочна концепция, за реализирането на която се необходими краткосрочни и дългосрочни решения и действия. То се характеризира със следните основни белези:

- Цялостен поглед към недостатъците и проблемите на развитието на отделните региони и страни;
- Природни ресурси и културно разнообразие;
- Интегриране на политики за постигане на равновесие между икономическите, социалните и екологични измерения;

- Сплотяване на усилията чрез генериране на отговорност между различните институции и групи от местно до глобално равнище;
- Разработване на дългосрочни стратегически подходи за устойчиво развитие.

Концепцията за устойчиво развитие се основава на изградени устойчиви форми на развитие, подпомагащи и усъвършенстващи дейността на системата. Тя е от значима необходимост за идващите поколения и поради тази причина трябва да се полагат основите и да се предприемат ефективни действия за нейното осъществяване.

Три аспекта, които са взаимосвързани формират основните измерения на устойчивото развитие:

- Икономически;
- Социален;
- Екологически.

Устойчивото развитие е динамичен процес и поради тази причина на него не трябва да се гледа като константа, най-вече по отношение на потреблението и производството.

Значително се разширява обектът на устойчивото развитие, което показва, че той не е свързан само с един аспект (икономически, социален или екологически), а и с трите без да поставя акцент на нито един от тях.

Концепция за устойчиво развитие в България

Дългосрочният подход за стратегическо планиране и развитие е основен белег на устойчивото развитие. За да се развива една страна и да реализира такъв тип развитие трябва да генерира определен обем производство и то най-вече индустриално.

През последните десетилетия българската индустрия претърпя редица промени. България премина от планова към пазарна икономика. През първите години на прехода към пазарна икономика страната ни се развиваше с бавни темпове на преструктуриране и икономически растеж. В края на 90-е години започна напредъкът в структурните реформи, което беше съпроводено от въвеждане на валутен борд и подготовка за присъединяване към Европейския съюз.

Промишленото производство рязко намаля след социално-икономическата криза от 1989 г. Резултат от кризата бе нарастването на относителния дял на третичните стопански отрасли. Най-засегнати се оказаха отраслите - текстилна и хранителна промишленост и машиностроене. Устойчиво развитие и нарастване на относителния дял отбе-

лязаха металургията, строителната промишленост, енергетиката. Поголяма част от външните инвестиции в България след 1989 г. бяха насочени към приватизация на големите промишлени предприятия като „Химко“-Враца, „КЦМ“- Пловдив, Кремиковци и други.

Статистическите данни показват, че през 1989 г. икономиката на България се е формирала както следва: - 58,01% индустрия, 1% услуги и 10% селско стопанство. Днес услугите заемат 67%, индустрията 28,3%, а селското стопанство едва 4,7%.

Устойчивото развитие на българската индустрия е проблем, който се анализира от редица учени. Провеждат се много форуми, за да се намери адекватно решение на въпроса. Един от основните проблеми за постигане на подобен тип развитие е липсата на държавна политика за насърчаване на инвестициите в реалното производство, ниска цена на труда, недостатъчна квалификация на работна ръка, адекватна намеса на бизнеса. За да се постигне висок и устойчив икономически темп на развитие е от съществена необходимост прилагането на дългосрочни стратегии и добре обмисляни действия, които са в основата на устойчивото развитие. От друга страна, бързото развитие на пазарната икономика, развитието на предприемаческия дух дава редица предимства на икономическите измерения и води до крайна икономизация. Наложените ограничения от международните институции ограничава до известна степен възможността за пряка финансова подкрепа на програми насочени към прилагане на концепцията за устойчиво развитие и за прилагане на гъвкава държавна политика.

Производствена структура на страната ни трудно заменя ресурсоемкия и екологично неефективен модел, който не отчита местния ресурсно и природоемък потенциал, опита и традициите на населението и съвременните екологични изисквания. Устойчивото развитие налага промяна на тази структура. Този процес е съпътстван от влагането на достатъчен по обем инвестиции. Формулирането на точни приоритети, дългосрочно планиране и прогнозиране, ресурсно обезпечаване на инвестициите, екологична и регионална политика, широка по охват оценка на въздействието върху средата, информационна сигурност са част от дейностите, осигуряващи прилагането на концепцията за устойчиво развитие.

Един от основните проблеми при прилагане на концепцията за устойчиво развитие е липсата на точни индикатори за оценка на постигнатото. От друга страна наличието на подобни индикатори не е в съответствие със самата концепция за устойчиво развитие, защото то се разглежда като подход и като начин на мислене. В страната ни

липсва и организация за прилагане на наличните индикатори, предложени от ООН.

Важен проблем при успешно прилагане на концепцията за устойчиво развитие е и липсата на подходящ баланс между законодателни, административни и пазарни инструменти за регулиране на това развитие.

България е стабилна и бързо развиваща пазарна икономика, но за да се постигне устойчив растеж са необходими значителни инвестиции в инфраструктурата, в човешкия капитал и в предприемачеството. Политиката, която се следва от 1997 г. насам е насочена към макроикономическа стабилност и към устойчив икономически растеж. Съществена роля и място в нея се пада на стабилната и предвидима парична политика, осигурена от въведения през същата година и все още действащ Валутен борд
(https://www.eufunds.bg/archive2018/archive/documents/1307003645.pdf)

След пълноправното си членство в Европейския съюз, още през първата година и до наши дни, България продължава да подържа устойчив икономически растеж, базиран на:

- фиксиран валутен курс, осигурен от режима на Валутен борд и надеждността на банковата система; (http://eea.government.bg/cms/bg/soer-2010-part-c/diversity/country-introduction-2
- благоразумна фискална политика, целяща постигане на бюджет, близък до балансирания; http://eea.government.bg/cms/bg/soer-2010-part-c/diversity/country-introduction-2
- значително преструктуриране на основните сфери на икономиката чрез непрекъснати усилия за подпомагане на структурните реформи и свързаното с тях нарастване на ефективността. http://eea.government.bg/cms/bg/soer-2010-part-c/diversity/country-introduction-2

За периода 2005-2008 г. българската икономика ускори своя растеж, като за всичките години той надвишаваше 6%. Това доведе до постепенна конвергенция с ЕС и достигане на нива от 44% от средните нива за ЕС на брутния вътрешен продукт (БВП) през 2008 г. Съществено значение за развитието на икономиката до 2008 г. имаше инвестиционната активност на предприятията, която доведе до над 50% нарастване на инвестициите в основен капитал в реално изражение спрямо 2005 г. и достигането им до дял от 33.6% от БВП през 2008 г
(https://www.eufunds.bg/archive2018/archive/documents/1307003645.pdf)

За съжаление и българската икономика беше потърпевша от настъпилата финансова и икономическа криза. През първото тримесечие на 2009 г. икономиката ни отчете отрицателен растеж - 4,5% спрямо постигнатите резултати през предходната година (www.capital.bg)

Българската индустрия е силно зависима от сектори, свързани с природни ресурси. Те са с най-висок дял в добавената стойност (26.2%) и на трето място по осигуряване на заетост в промишлеността (20.8%), като страната ни е далеч по-зависима от тези сектори спрямо страните от ЕС 27 (съответно 15.5% и 15.8%). (https://www.mi.government.bg/). Ограничените ресурси (финансови, технически и човешки), както и сравнително по-ниското ниво на научните изследвания и иновациите поставят сериозни въпроси пред бъдещето на българската индустрия и нейното устойчиво развитие (Варамезов, Л. & Пантелеева, И., 2006). Във връзка с това е разработена и предстои да бъде приета Национална програма за устойчиво развитие 2030г. (*Мярка 251 „Приемане на национална стратегия за развитие България 2030" от Цел 68 „Осигуряване на условия за висок, устойчив, балансиран и включващ икономически растеж*"). В нея се формулират няколко основни стратегически цели (https://www.minfin.bg/upload/41549/Bulgaria%202030%20analiz.pdf) :

- ✓ **Ускорено икономическо развитие**- основна цел е да ускори икономическото сближаване в рамките на ЕС чрез целенасочена държавна подкрепа за увеличаване специализация в продукти и индустрии, характеризиращи се с висока технология.
- ✓ **Демографски бум** - основна цел – правителството да смекчи неблагоприятните демографските тенденции
- ✓ **Намаляване на неравенствата -** да се постигне по приобщаващ и по – устойчив икономически растеж, като се намалят териториалните и социални неравенства

Основните насоки на програмата за устойчиво икономическо развитие са:

• ***Интелигентна индустрия-*** целта е да стимулира процеса на дигитализация на реалната икономика. Предвидените интервенции ще допринесат за изпълнението на отделните аспекти на цел 8 „Насърчаване на устойчив, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълна и продуктивна заетост и достоен труд за всички", както и цел 9 „Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите" от целите на ООН за устойчиво развитие. Областите на фокус ще бъдат: укрепване на връзката между науката и индустрията в страната за

развитието на индустрия 4.0 чрез създаване на фонд за финансиране на български проекти в областта на индустрия 4.0 и центъра за изкуствен интелект и тест за тестване / Тестване на технологията Industry 4.0, както и проектни предложения, които са кандидатствали в рамките на рамката „Хоризонт 2020“ и са получили печати за високи постижения, но не са получили финансиране по програмата; ускорена интеграция на България в европейските и международни програми, инициативи и мрежи свързани с разработването и внедряването на Индустрия 4.0;

• ***Зелена и устойчива България*** **–** основен аспект е да се обнови управлението на природните ресурси, което отговаря на текущите нужди на икономиката и обществото, като се използва и устойчиво екологична среда.

• ***Свързана и интегрирана България*** **–** основен акцент засилване на конкурентоспособността и устойчивото развитие на отвъдморските региони, които могат да бъдат подобрени в транспортните и цифрови райони, независимо от местното развитие.

Заключение

В България не е доразвито разбирането и все още няма широка подкрепа на концепцията за устойчиво развитие. Правят се опити то да се наложи като модел на поведение за решаване на проблеми на бъдещето, стъпвайки на миналото. Темата за устойчиво развитие и целите за устойчиво развитие са в началото на своето осъществяване. Разбирането за устойчиво развитие трябва да стане като норма за поведение на всички прослойки от населението. Трябва да се анализират процесите. Необходимо е да се направи мобилизация на усилията. Не би трябвало да забравяме, че устойчивото развитие е система от взаимосвързани процеси и явления, който от своя страна целят задоволяване на потребностите на обществото при оптимално използване на природните ресурси.

Литература

Варамезов, Л. & Пантелеева, И. (2006). Конкурентоспособност на маслодобивните предприятия. Икономически алтернативи, София: УНСС, 5,56-67. ISSN 1312-5281, стр.65-66.

Беев,. И. (2006). Политика по устойчивото развитие, общественото благосъстояние и публичния избор. Научна конференция „Макроикономическа политика за устойчиво развитие в България“, Университет за национално и световно стопанство. София. стр. 12.

Щерев, Н. (2018) „Предизвикателства пред индустриалния растеж в България“, Научна конференция „Развитие на индустрията на България: състояние и перспективи“. стр. 13-23

Asheim, G., Martin, L. (2009) Does NNP growth indicate welfare improvement? Economics Letters. 73. pp. 233-239.

Bowen, A. (2012) “Green” growth: what does it mean? Environmental Scientist. London. Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment. pp. 7-11.

https://www.capital.bg/link_dosie/medii/1100303_vestnik_kapital/www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2018/08/17/3297002_rastej_po_inerciia/?p=17

www.fao.org ;

www.nsi.bg – Национален статистически институт;

www.mzh.government.bg/mzh/ - Министерство на земеделието и храните;

https://ime.bg/bg/articles/v-bylgariya-nishto-ne-se-proizvejda/#ixzz67lN6cT4P

http://eea.government.bg/cms/bg/soer-2010-part-c/diversity/country-introduction-2

https://www.mi.government.bg/

https://www.eufunds.bg/archive2018/archive/documents/1307003645.pdf